

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

7. března 2017(*)

[znění opravené usnesením ze dne 24. března 2017]

„Řízení o předběžné otázce – Nařízení (ES) č. 810/2009 – Článek 25 odst. 1 písm. a) – Vízum s omezenou územní platností – Udělení víza z humanitárních důvodů nebo vzhledem k mezinárodním závazkům – Pojem ‚mezinárodní závazky‘ – Listina základních práv Evropské unie – Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod – Ženevská úmluva – Udělení víza v případě prokazatelného nebezpečí porušení článku 4 nebo 18 Listiny základních práv – Neexistence povinnosti“

Ve věci C-638/16 PPU,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Conseil du Contentieux des Étrangers (Rada pro spornou cizineckou agendu, Belgie) ze dne 8. prosince 2016, došlým Soudnímu dvoru dne 12. prosince 2016, v řízení

X a X

proti

État belge,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, A. Tizzano, místopředseda, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, J. L. da Cruz Vilaça a M. Berger (zpravodajka), předsedové senátů, A. Borg Barthet, A. Arabadžev, C. Toader, M. Safjan, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund, C. Vajda, S. Rodin a F. Biltgen, soudci,

generální advokát: P. Mengozzi,

vedoucí soudní kanceláře: V. Giacobbo-Peyronnel, rada

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 30. ledna 2017,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za X a X T. Wibaultem a P. Robertem, avocats,
- za belgickou vládu C. Pochet a M. Jacobs, jako zmocněnkyněmi, ve spolupráci s C. L’hoir, M. Van Regemorter a F. Van Dijckem, znalci, a E. Derriks a F. Motulskym, avocats,
- za českou vládu M. Smolkem, jako zmocněncem,
- za dánskou vládu N. Lyshøjem a C. Thorningem, jako zmocněnci,
- za německou vládu T. Henzem, jako zmocněncem,

- za estonskou vládu N. Grünberg, jako zmocněnkyní,
- za francouzskou vládu E. Armoet, jako zmocněnkyní,
- za maďarskou vládu M. Fehérem, jako zmocněncem,
- za maltskou vládu A. Buhagiar, jako zmocněnkyní,
- za nizozemskou vládu M. de Ree, jako zmocněnkyní,
- za rakouskou vládu J. Schmoll, jako zmocněnkyní,
- za polskou vládu M. Kamejsza, M. Pawlickou a B. Majczynou, jako zmocněnci,
- za slovinskou vládu V. Klemenc a T. Mihelič Žitko, jako zmocněnkyněmi,
- [opraveno usnesením ze dne 24. března 2017] za slovenskou vládu M. Kianičkovou, jako zmocněncem,
- za finskou vládu J. Heliskoskim, jako zmocněncem,
- za Evropskou komisi C. Cattabriga a G. Wilsem, jako zmocněnci,

po vypořechání stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 7. února 2017,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 25 odst. 1 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex) (Úř. věst. 2009, L 243, s. 1, oprava v Úř. věst. 2013, L 154, s. 10), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 610/2013 ze dne 26. června 2013 (Úř. věst. 2013, L 182, s. 1) (dále jen „vízový kodex“), a článků 4 a 18 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi X a X na jedné straně a belgickým státem na straně druhé ohledně zamítnutí žádosti o udělení víz s omezenou územní platností.

Právní rámec

Mezinárodní právo

- 3 Článek 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen „EÚLP“), nadepsaný „Povinnost respektovat lidská práva“, stanoví:

„Vysoké smluvní strany přiznávají každému, kdo podléhá jejich jurisdikci, práva a svobody uvedené v Hlavě I této [ú]mluvy.“
- 4 Článek 3 EÚLP, nadepsaný „Zákaz mučení“, obsažený v hlavě I, stanoví:

„Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.“

- 5 Článek 33 Úmluvy o právním postavení uprchlíků podepsané v Ženevě dne 28. července 1951 [*Recueil des traités des Nations unies*, sv. 189, s. 150, č. 2545 (1954)], doplněné Protokolem týkajícím se právního postavení uprchlíků uzavřeným v New Yorku dne 31. ledna 1967, jenž vstoupil v platnost dne 4. října 1967 (dále jen „Ženevská úmluva“), nadepsaný „Zákaz vyhoštění a navracení (refoulement)“, v odstavci 1 stanoví:

„Žádný smluvní stát nevyhostí jakýmkoli způsobem nebo nevrátí uprchlíka na hranice země, ve kterých by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení.“

Unijní právo

Listina

- 6 Článek 4 Listiny, nadepsaný „Zákaz mučení a nelidského či ponižujícího zacházení anebo trestu“, stanoví:

„Nikdo nesmí být mučen ani podroben nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.“

- 7 Článek 18 Listiny, nadepsaný „Právo na azyl“, stanoví:

„Právo na azyl je zaručeno při dodržování [Ženevské úmluvy] a v souladu se Smlouvou o Evropské unii a Smlouvou o fungování Evropské unie [...]“

- 8 Článek 51 Listiny, nadepsaný „Oblast použití“, v odstavci 1 stanoví:

„Ustanovení [Listiny] jsou při dodržení zásady subsidiarity určena orgánům, institucím a jiným subjektům Unie, a dále členským státům, výhradně pokud uplatňují právo Unie. [...]“

Vízový kodex

- 9 Bod 29 odůvodnění vízového kodexu zní:

„Toto nařízení respektuje základní práva a zachovává zásady uznané zejména [EÚLP] a [Listinou].“

- 10 Článek 1 tohoto kodexu, nadepsaný „Účel a oblast působnosti“, v odstavci 1 stanoví:

„Toto nařízení stanoví postupy a podmínky udělování víz pro průjezd přes území členských států nebo předpokládané pobyty na tomto území nepřesahující 90 dnů během jakéhokoliv období 180 dnů.“

- 11 Článek 2 vízového kodexu stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

[...]

- 2) ‚vízem‘ oprávnění udělené členským státem pro

- a) průjezd přes území členských států nebo předpokládaný pobyt na tomto území, který nepřesáhne 90 dnů během jakéhokoli období 180 dnů;
- b) průjezd přes mezinárodní tranzitní prostory na letištích členských států;

[...]“

- 12 Článek 25 vízového kodexu, nadepsaný „Udělení víza s omezenou územní platností“, stanoví:

„1. Vízum s omezenou územní platností se uděluje výjimečně v těchto případech:

- a) pokud členský stát považuje za nezbytné z humanitárních důvodů, z důvodů národního zájmu nebo vzhledem k mezinárodním závazkům
 - i) odchýlit se od zásady, že musí být splněny podmínky vstupu stanovené v [nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) (Úř. věst. 2006, L 105, s. 1)],
 - ii) udělit vízum, přestože má členský stát konzultovaný v souladu s článkem 22 proti udělení víza [jednotného víza] námitky, nebo
 - iii) z naléhavých důvodů vízum udělit [...]

nebo

- b) pokud z důvodů, které konzulát považuje za opodstatněné, udělí nové vízum pro pobyt ve stejném období 180 dnů žadateli, který již v tomto období 180 dnů využil jednotné vízum nebo vízum s omezenou územní platností, jež mu umožňuje pobyt v délce 90 dnů.

2. Vízum s omezenou územní platností je platné pro území členského státu, který je udělil. Ve výjimečných případech může být platné pro území více než jednoho členského státu, a to na základě souhlasu každého příslušného členského státu.

[...]

4. Pokud bylo vízum s omezenou územní platností uděleno v případech uvedených v odst. 1 písm. a), ústřední orgány členského státu, který vízum uděluje, předají neprodleně příslušné informace ústředním orgánům ostatních členských států [...]

5. Údaje [...] jsou vloženy do vízového informačního systému, jakmile se o udělení takového víza rozhodne.“

- 13 Článek 32 odst. 1 písm. b) vízového kodexu, nadepsaný „Zamítnutí žádosti o udělení víza“, stanoví:

„Aniž je dotčen čl. 25 odst. 1, žádost o udělení víza se zamítne:

[...]

- b) existují-li důvodné pochybnosti, pokud jde o [...] úmysl [žadatele] opustit území členských států před skončením platnosti víza, o které žádá.“

Nařízení (EU) 2016/399

- 14 Článek 4 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399 ze dne 9. března 2016, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex) (Úř. věst. 2016, L 77, s. 1, dále jen „schengenský hraniční kodex“), nadepsaný „Základní práva“, stanoví:

„Při uplatňování tohoto nařízení jednají členské státy v plném souladu s příslušnými ustanoveními práva Unie včetně [Listiny], příslušnými normami mezinárodního práva, jako je [Ženevská úmluva], v plném souladu se závazky ohledně přístupu k mezinárodní ochraně, zejména zásadou nenavracení, a základními právy. V souladu s obecnými zásadami práva Unie se rozhodnutí podle tohoto nařízení přijímají na základě individuálního posouzení případu.“

- 15 Článek 6 schengenského hraničního kodexu, nadepsaný „Podmínky vstupu pro státní příslušníky třetích zemí“, stanoví:

„1. Pro předpokládané pobyty na území členských států, které nepřesáhnou 90 dní během jakéhokoli období 180 dnů [...], platí pro vstup státních příslušníků třetích zemí tyto podmínky:

- a) mají platný cestovní doklad [...]
- b) mají platné vízum, pokud je požadováno [...]
- c) zdůvodní účel a podmínky předpokládaného pobytu a mají zajištěny dostatečné prostředky pro obživu [...]
- d) nejsou osobami [...], jimž má být odepřen vstup
- e) nejsou považováni za hrozbu pro veřejný pořádek, vnitřní bezpečnost, veřejné zdraví nebo mezinárodní vztahy kteréhokoliv z členských států [...]

[...]

5. Odchylně od odstavce 1:

[...]

- c) státním příslušníkům třetích zemí, kteří nesplňují jednu nebo více podmínek stanovených v odstavci 1, může členský stát povolit vstup na své území z humanitárních důvodů, z důvodů národního zájmu anebo vzhledem ke svým mezinárodním závazkům. [...]

Směrnice 2013/32/EU

- 16 Článek 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (Úř. věst. 2013, L 180, s. 60), stanoví:

„1. Tato směrnice se vztahuje na všechny žádosti o mezinárodní ochranu podané na území členského státu, včetně na jeho hranicích, v jeho teritoriálních vodách nebo tranzitním prostoru, a na odnětí mezinárodní ochrany.“

2. Tato směrnice se nevztahuje na žádosti o diplomatický nebo územní azyl podané u zastupitelských úřadů členských států.

[...]

Narřízení (EU) č. 604/2013

- 17 Článek 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (Úř. věst. 2013, L 180, s. 31), nadepsaný „Předmět“, stanoví:

„Toto nařízení stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států [...]

- 18 Článek 3 odst. 1 nařízení č. 604/2013 stanoví:

„Členské státy posuzují jakoukoli žádost o mezinárodní ochranu učiněnou státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti na území kteréhokoli z nich, včetně na hranicích nebo v tranzitním prostoru. [...]

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 19 Navrhovatelé v původním řízení – manželský pár – a jejich tři nezletilé děti nízkého věku mají syrskou státní příslušnost a žijí v Aleppu (Sýrie). Dne 12. října 2016 podali na Velvyslanectví Belgie v Bejrútu (Libanon) na základě čl. 25 odst. 1 písm. a) vízového kodexu žádosti o víza s omezenou územní platností a následujícího dne se vrátili do Sýrie.
- 20 Na podporu těchto žádostí navrhovatelé v původním řízení objasnili, že účelem víz, o něž žádali, bylo získat možnost k opuštění obléhaného Aleppa a k podání žádosti o azyl v Belgii. Jeden z navrhovatelů v původním řízení mimo jiné uvedl, že byl unesen teroristickou skupinou, bit a mučen a nakonec propuštěn za výkupné. Navrhovatelé v původním řízení poukazovali zejména na nejistou bezpečnostní situaci v Sýrii a v Aleppu obzvláště a na skutečnost, že jim jako pravoslavným křesťanům hrozí pronásledování z důvodu jejich náboženského vyznání. Dodali, že nemají možnost se zaregistrovat jako uprchlíci v sousedních zemích, zejména s ohledem na uzavření hranice mezi Libanonem a Sýrií.
- 21 Rozhodnutími ze dne 18. října 2016, která byla navrhovatelům v původním řízení oznámena dne 25. října 2016, Office des étrangers (Cizinecký úřad, Belgie) tyto žádosti zamítl. Office des étrangers (Cizinecký úřad) k tomu zejména uvedl, že měli v úmyslu pobývat v Belgii déle než 90 dnů, že článek 3 EÚLP neukládá státům, které jsou stranou této úmluvy, povinnost přijmout na své území „osoby žijící v zoufalé situaci“ a že belgická diplomatická zastoupení nepatří mezi orgány, u nichž může cizinec podat žádost o azyl. Office des étrangers (Cizinecký úřad) uvedl, že kdyby bylo dovoleno udělit navrhovatelům v původním řízení vstupní vízum, aby mohli podat žádost o azyl v Belgii, znamenalo by to totéž jako dovolit jim podat takovou žádost na diplomatickém zastoupení.
- 22 Předkládající soud, před nímž navrhovatelé v původním řízení tato rozhodnutí napadají, uvádí, že podali návrh na odklad vykonatelnosti těchto rozhodnutí v tzv. „mimořádně naléhavém řízení“ podle vnitrostátního práva. Vzhledem k tomu, že přípustnost takového návrhu je z hlediska příslušných vnitrostátních ustanovení nejistá, rozhodl se předkládající

soud předložit tuto otázku k rozhodnutí Cour constitutionnelle (Ústavní soud, Belgie). Do doby, než Cour constitutionnelle (Ústavní soud) na tuto otázku odpoví, pokračuje předkládající soud v projednávání věci v mimořádném naléhavém řízení.

- 23 Navrhovatelé v původním řízení před předkládajícím soudem v podstatě tvrdí, že článek 18 Listiny ukládá členským státům pozitivní povinnost zaručit právo na azyl a že udělení mezinárodní ochrany je jediným prostředkem jak zabránit hrozbě porušení článku 3 EÚLP a článku 4 Listiny. Navrhovatelé v původním řízení tvrdí, že jelikož samy belgické orgány pokládají v daném případě jejich situaci za situaci z humanitárního hlediska výjimečnou, byly vzhledem k mezinárodním závazkům Belgického království splněny podmínky pro použití čl. 25 odst. 1 písm. a) vízového kodexu, a dovozují z toho, že víza, o něž žádali, jim měla být z humanitárních důvodů udělena.
- 24 Belgický stát má naproti tomu za to, že není povinen přijmout na své území státního příslušníka třetí země ani na základě článku 3 EÚLP, ani na základě článku 33 Ženevské úmluvy a že jediná povinnost, kterou v tomto ohledu má, je povinnost nenavracení.
- 25 Předkládající soud uvádí, že by se navrhovatelé v původním řízení mohli článku 3 EÚLP dovolávat – jak vyplývá z článku 1 EÚLP, tak jak jej vykládá Evropský soud pro lidská práva – pouze za předpokladu, že by se nacházeli pod belgickou „jurisdikcí“. Předkládající soud si přitom klade otázku, zda lze za výkon takové jurisdikce považovat provádění vízové politiky. Předkládající soud si dále klade otázku, zda by právo vstupu mohlo vyplývat, coby logický důsledek povinnosti přijmout preventivní opatření a zásady nenavracení, z článku 3 EÚLP a obdobně z článku 33 Ženevské úmluvy.
- 26 Předkládající soud mimoto poukazuje na skutečnost, že použití článku 4 Listiny nezávisí – na rozdíl od článku 3 EÚLP – na výkonu jurisdikce, nýbrž na uplatňování unijního práva. Ze Smluv ani z Listiny přitom podle něj nevyplývá, že by toto jeho použití bylo územně omezeno.
- 27 Pokud jde o článek 25 vízového kodexu, předkládající soud poznamenává, že podle uvedeného článku se vízum mimo jiné uděluje, pokud to členský stát „považuje“ za nezbytné vzhledem k mezinárodním závazkům. Předkládající soud se však zamýšlí nad rozsahem prostoru pro uvážení, který je v této souvislosti členským státům ponechán, a domnívá se, že vzhledem k závazné povaze mezinárodních závazků a závazků vyplývajících z Listiny by bylo možné jakýkoli prostor pro uvážení v tomto ohledu vyloučit.
- 28 Za těchto podmínek se Conseil du Contentieux des Étrangers (Rada pro spornou cizineckou agendu, Belgie) rozhodla přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující otázky:
- „1) Týkají se „mezinárodní závazky“ zmíněné v čl. 25 odst. 1 písm. a) vízového kodexu všech práv zaručených Listinou, a to zejména těch, která jsou zaručena články 4 a 18, a zahrnují i povinnosti, které mají členské státy s ohledem na EÚLP a článek 33 Ženevské úmluvy?
- 2) a) Musí být čl. 25 odst. 1 písm. a) vízového kodexu s ohledem na odpověď na otázku 1 vykládán v tom smyslu, že členský stát, kterému je předložena žádost o udělení víza s omezenou územní platností, je povinen – aniž je dotčen jeho prostor pro uvážení ve vztahu k okolnostem dané věci – požadované vízum udělit, pokud prokazatelně hrozí porušení článku 4 nebo článku 18 Listiny nebo jiného mezinárodního závazku, kterým je tento stát vázán?

- b) Má na odpověď na tuto otázku vliv existence vazeb mezi žadatelem a členským státem, kterému byla předložena žádost o udělení víza (například rodinné vazby, hostitelské rodiny, garanti a finanční podporovatelé, atd.)?“

K naléhavému řízení

- 29 Předkládající soud požádal o projednání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v naléhavém řízení podle článku 107 jednacího řádu Soudního dvora.
- 30 Na podporu této žádosti poukázal předkládající soud zejména na dramatickou situaci, do níž ozbrojený konflikt v Sýrii dospěl, na nízký věk dětí navrhovatelů v původním řízení, na mimořádnou zranitelnost těchto navrhovatelů související s jejich příslušností k pravoslavné křesťanské komunitě a v každém případě na skutečnost, že před ním probíhá mimořádně naléhavé řízení o odkladu vykonatelnosti.
- 31 Předkládající soud v tomto ohledu upřesnil, že důsledkem žádosti o rozhodnutí předběžné otázky bylo přerušeni před ním probíhajícího řízení.
- 32 V tomto ohledu je třeba zaprvé uvést, že se žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, jejímž předmětem je výklad čl. 25 odst. 1 písm. a) vízového kodexu, týká otázek v oblastech upravených v hlavě V části třetí SFEU týkající se prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Může tedy být v souladu s čl. 107 odst. 1 jednacího řádu projednána v naléhavém řízení o předběžné otázce.
- 33 Zadruhé nebylo zpochybněno, že přinejmenším v den, kdy byla posuzována žádost o projednání této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v naléhavém řízení, navrhovatelům v původním řízení skutečně hrozilo, že budou podrobeni nelidskému či ponižujícímu zacházení, což je nutno považovat za známku naléhavosti odůvodňující použití článku 107 a následujících jednacího řádu.
- 34 Vzhledem k výše uvedenému pátý senát Soudního dvora dne 15. prosince 2016 na návrh soudce zpravodaje a po vyslechnutí generálního advokáta rozhodl tak, že žádosti předkládajícího soudu o projednání této žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce v naléhavém řízení vyhověl. Dále rozhodl o předání věci zpět Soudnímu dvoru za účelem jejího přidělení velkému senátu.

K předběžným otázkám

K pravomoci Soudního dvora

- 35 Pravomoc Soudního dvora k zodpovězení otázek předkládajícího soudu zpochybňuje zejména belgická vláda, a to z důvodu, že čl. 25 odst. 1 vízového kodexu, o jehož výklad je žádáno, se podle ní na žádosti, o které jde ve věci v původním řízení, nevztahuje.
- 36 Z předkládacího rozhodnutí však jednoznačně vyplývá, že tyto žádosti byly podány z humanitárních důvodů na základě článku 25 vízového kodexu.
- 37 Otázka, zda se vízový kodex vztahuje na takové žádosti, jako jsou žádosti ve věci v původním řízení, jejichž účelem je umožnit státním příslušníkům třetích zemí, aby podali žádost o azyl na území členského státu, je neoddělitelně spjata s tím, jak bude třeba odpovědět na projednávanou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce. Za těchto podmínek je pravomoc Soudního dvora k zodpovězení této žádosti dána (v tomto smyslu viz rozsudek ze

dne 10. září 2015, Wojciechowski, C-408/14, EU:C:2015:591, bod 26 a citovaná judikatura).

K předběžným otázkám

- 38 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 25 odst. 1 písm. a) vízového kodexu vykládán v tom smyslu, že mezinárodní závazky v něm uvedené zahrnují povinnost členského státu dodržovat všechna práva zaručená v Listině, zejména v jejích člancích 4 a 18, jakož i v EÚLP a v článku 33 Ženevské úmluvy. Podstatou druhé otázky je, zda s ohledem na odpověď na první otázku musí být čl. 25 odst. 1 písm. a) vízového kodexu vykládán v tom smyslu, že členský stát, kterému je předložena žádost o udělení víza s omezenou územní platností, je povinen požadované vízum udělit, pokud prokazatelně hrozí porušení článku 4 nebo článku 18 Listiny nebo mezinárodního závazku, k jehož splnění je tento stát vázán. Pro případ potřeby se předkládající soud táže, zda má v tomto ohledu nějaký vliv existence vazeb mezi žadatelem a členským státem, kterému byla žádost o udělení víza předložena.
- 39 Je třeba předeslat, že podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že formuloval-li předkládající soud otázku tak, že odkázal pouze na určitá ustanovení unijního práva, nebrání tato okolnost tomu, aby Soudní dvůr tomuto soudu poskytl veškeré prvky výkladu, které mohou být pro rozsouzení věci, jež mu byla předložena, užitečné, ať již na ně posledně uvedený soud v položených otázkách odkázal či nikoli. V tomto ohledu Soudnímu dvoru přísluší, aby ze všech poznatků předložených vnitrostátním soudem, zejména pak z odůvodnění předkládacího rozhodnutí, vylákal ty prvky unijního práva, které je s přihlédnutím k předmětu sporu třeba vyložit (viz zejména rozsudek ze dne 12. února 2015, *Oil Trading Poland*, C-349/13, EU:C:2015:84, bod 45 a citovaná judikatura).
- 40 V daném případě je třeba uvést, že vízový kodex byl přijat na základě čl. 62 bodu 2 písm. a) a písm. b) bodu ii) Smlouvy o ES, podle které Rada Evropské unie přijme vízová opatření pro zamýšlené pobyty v trvání nejvýše tří měsíců, zahrnující postupy a podmínky pro udělování víz členskými státy.
- 41 Vízový kodex má podle svého článku 1 za cíl stanovit postupy a podmínky udělování víz pro průjezd přes území členských států nebo předpokládané pobyty na tomto území nepřesahující 90 dnů během jakéhokoliv období 180 dnů. Článek 2 bod 2 písm. a) a b) vízového kodexu definuje pojem „vízum“ pro účely tohoto kodexu jako „oprávnění udělené členským státem“ v prvním případě pro „průjezd přes území členských států nebo předpokládaný pobyt na tomto území, který nepřesáhne 90 dnů během jakéhokoliv období 180 dnů“, a ve druhém případě pro „průjezd přes mezinárodní tranzitní prostory na letištích členských států“.
- 42 Jak přitom vyplývá z předkládacího rozhodnutí a ze skutečností obsažených ve spise předloženém Soudnímu dvoru, navrhovatelé v původním řízení podali na Velvyslanectví Belgie v Libanonu žádosti o udělení víza z humanitárních důvodů zakládající se na článku 25 vízového kodexu s úmyslem požádat v Belgii po svém příjezdu do tohoto členského státu o azyl, a získat tedy povolení k pobytu, jehož platnost nebude omezena na 90 dnů.
- 43 Podle článku 1 vízového kodexu takové žádosti, byť byly po formální stránce podány na základě článku 25 vízového kodexu, nespádají do jeho působnosti, konkrétně do působnosti jeho čl. 25 odst. 1 písm. a), o jehož výklad předkládající soud žádá ve vazbě na pojem „mezinárodní závazky“, který je v tomto ustanovení uveden.

- 44 Dále vzhledem k tomu, že unijní normotvůrce dosud nepřijal – jak ve svých písemných vyjádřeních poznamenaly belgická vláda a Evropská komise – žádný akt na základě čl. 79 odst. 2 písm. a) SFEU ohledně podmínek, za nichž členské státy udělují dlouhodobá víza a vydávají dlouhodobá povolení k pobytu státním příslušníkům třetích zemí z humanitárních důvodů, vztahuje se na žádosti, o něž jde ve věci v původním řízení, pouze vnitrostátní právo.
- 45 Vzhledem k tomu, že se situace, o niž jde ve věci v původním řízení, tedy neřídí unijním právem, nepoužijí se na ni ustanovení Listiny, zvláště pak ustanovení jejích článků 4 a 18 zmíněných v otázkách předkládajícího soudu (v tomto smyslu viz zejména rozsudek ze dne 26. února 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, bod 19, a rozsudek ze dne 27. března 2014, Torralbo Marcos, C-265/13, EU:C:2014:187, bod 29 a citovaná judikatura).
- 46 Shora uvedený závěr není zpochybněn tím, že podle čl. 32 odst. 1 písm. b) vízového kodexu je existence „důvodn[ých] pochybnost[í], pokud jde o [...] úmysl [žadatele] opustit území členských států před skončením platnosti víza, o které žádá“, důvodem pro zamítnutí žádosti o udělení víza, a nikoli důvodem pro nepoužití tohoto kodexu.
- 47 Pro situaci, o niž jde ve věci v původním řízení, totiž není charakteristická existence takovýchto pochybností, nýbrž skutečnost, že se žádost svým účelem liší od krátkodobého víza.
- 48 Je třeba dodat, že by opačný závěr znamenal totéž jako umožnit státním příslušníkům třetích zemí – přestože byl vízový kodex vypracován za účelem udělování víz pro pobyty na území členských států nepřesahující 90 dnů během jakéhokoliv období 180 dnů –, aby na základě tohoto kodexu podávali žádosti o udělení víza s cílem domoci se mezinárodní ochrany v členském státě dle svého výběru, což by narušovalo celkovou strukturu systému zavedeného nařízením č. 604/2013.
- 49 Rovněž je třeba uvést, že by takový opačný závěr znamenal, že jsou členské státy na základě vízového kodexu povinny fakticky umožnit státním příslušníkům třetích zemí podat žádost o mezinárodní ochranu u zastupitelských úřadů členských států nacházejících se na území třetí země. Je přitom třeba konstatovat, že vízový kodex nemá za cíl harmonizovat právní úpravu členských států týkající se mezinárodní ochrany a unijní akty přijaté na základě článku 78 SFEU, jimiž se řídí postupy platné pro žádosti o mezinárodní ochranu, takovou povinnost nestanoví a naopak ze své působnosti vylučují žádosti podané u zastupitelských úřadů členských států. V souladu s tím se v čl. 3 odst. 1 a 2 směrnice 2013/32 uvádí, že se tato směrnice vztahuje na žádosti o mezinárodní ochranu učiněné na území členských států, včetně na jejich hranicích, v teritoriálních vodách nebo tranzitním prostoru, nikoli však na žádosti o diplomatický nebo územní azyl podané u zastupitelských úřadů členských států. Stejně tak z článků 1 a 3 nařízení č. 604/2013 vyplývá, že toto nařízení pouze ukládá členským státům povinnost posoudit jakoukoli žádost o mezinárodní ochranu učiněnou na území členského státu, včetně na hranicích nebo v tranzitním prostoru, a že postupy stanovené tímto nařízením se vztahují pouze na takovéto žádosti o mezinárodní ochranu.
- 50 Za těchto podmínek belgické orgány nesprávně kvalifikovaly žádosti, o něž jde ve věci v původním řízení, jako žádosti o udělení krátkodobého víza.
- 51 S ohledem na předchozí úvahy je třeba na položené otázky odpovědět tak, že článek 1 vízového kodexu musí být vykládán v tom smyslu, že na žádost o udělení víza s omezenou územní platností podanou státním příslušníkem třetí země z humanitárních důvodů na základě článku 25 tohoto kodexu u zastupitelského úřadu členského státu určení

nacházejícího se na území třetí země, a to s úmyslem podat po příjezdu do tohoto členského státu žádost o mezinárodní ochranu, a pobývat tedy v tomto členském státě déle než 90 dnů během období 180 dnů, se uvedený kodex nevztahuje, nýbrž se na ni za současného stavu unijního práva vztahuje pouze vnitrostátní právo.

K nákladům řízení

- 52 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím orgánem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený orgán. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

Článek 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13. července 2009 o kodexu Společenství o vízech (vízový kodex), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 610/2013 ze dne 26. června 2013, musí být vykládán v tom smyslu, že na žádost o udělení víza s omezenou územní platností podanou státním příslušníkem třetí země z humanitárních důvodů na základě článku 25 tohoto kodexu u zastupitelského úřadu členského státu určení nacházejícího se na území třetí země, a to s úmyslem podat po příjezdu do tohoto členského státu žádost o mezinárodní ochranu, a pobývat tedy v tomto členském státě déle než 90 dnů během období 180 dnů, se uvedený kodex nevztahuje, nýbrž se na ni za současného stavu práva Evropské unie vztahuje pouze vnitrostátní právo.

Podpisy.

* Jednací jazyk: francouzština.